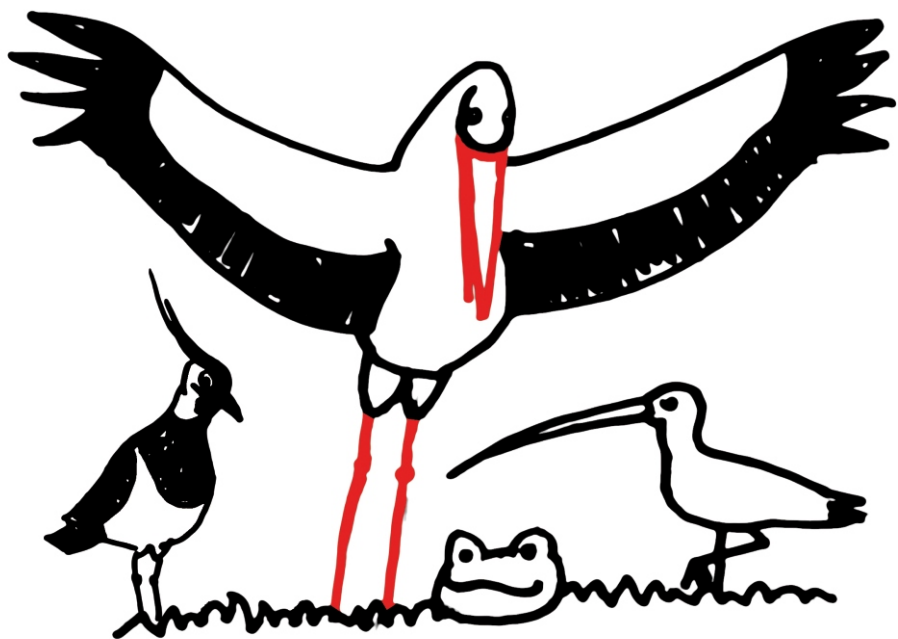

АХОВА БЕЛАГА БУСЛА ў Беларусі, Польшчы і на Украіне

Мал. Яцэк Эбэрт

Андрэй Абрамчук, Ірэнэўш Калуга, Андрэй Бакатэй

АХОВА БЕЛАГА БУСЛА ў Беларусі, Польшчы і на Украіне

Прыродаахоўнае таварыства „Боцян”
Заходнеукраінскае арніталагічнае таварыства
Дзяржаўны прыродазнаўчы музей НАН Украіны
Брэсцкае абласное аддзяленне
грамадскай арганізацыі
„Ахова птушак Бацькаўшчыны”

Львоў - Седльцэ - Брэст – 2010

Брэсцкае абласное аддзяленне ГА „АПБ”
Брэст, п/с 38, 224010 E-mail: apb_brest@mail.ru, www.ptushki.org,
www.birdwatch.by

Прыродаахоўнае таварыства „Боцян”
08-110 Siedlce, ul. Sokołowska 74, тел. (25) 632 7778,
siedlce@bocian.org.pl, www.bocian.org.pl

Заходнеукраінскае арнігалагічнае таварыства
Дзяржаўны прыродазнаўчы музей НАН Украіны
Львоў 79008, вул. Тэатральная 18, тэл. (032) 2721642,
zuot.office@gmail.com

Аўтары:

Андрэй Абрамчук
Ірэнэўш Калуга
Андрэй Бакагэй

Пад рэдакцыяй:

Андрэя Абрамчука

Здымкі:

Андрэй Абрамчук, Ирэнэўш Калуга

Мал.:

Яцэк Эбэрт

Падрыхтоўка мап:

Андрэй Абрамчук

ISBN 978-83-60647-14-1

Kozak Druk, Siedlce, тел. (+48 25) 640 2323

Прадмова

Белы бусел у нашай краіне - найбольш пазнаваемая, любімая і паважаная птушка. Белы бусел з'яўляецца своеасаблівым сімвалам Беларусі і асабліва беларускага Палесся, бо тут, напэўна, няма вёскі, дзе б мы не сустрэліся з гэтай прыгожай вялікай птушкай. Сімвалам сваіх краін лічаць бусла таксама і нашы суседзі – палякі і ўкраінцы. Можа і не выпадкова менавіта гэтыя памежныя краіны абралі сабе за сімвал гэтую птушку. Белы бусел сёння, як гістарычнае мінулае раней, аб'ядноўвае нашыя тры краіны, тры народы.

Мінула шэсць гадоў ад часу выдання брашуры „Охорона білага лелекі - досвід Польшчы і Украіны”, якая выйшла з друку пасля шэрагу польска-украінскіх семінараў па пытаннях актыўнай аховы белага бусла. Тыраж у 4 тыс. экзэмпляраў разышоўся вельмі хутка, і яшчэ доўгі час людзі цікавіліся гэтым выданнем. Супрацоўніцтва паміж польскімі і ўкраінскімі прыродаахоўнікамі, навукоўцамі ды энергетыкамі стала больш грунтоўным. Пспехі ў міжнародным супрацоўніцтве гэтых двух краін стварылі магчымасць далучэння новых партнёраў. Таму лагічным выглядае далучэнне да сумеснай працы Беларусі, дзе сёння гняздуе каля 20 тыс. пар белых буслоў.

Гэтае невялікае выданне з'яўляецца вынікам супрацоўніцтва экалагаў і энэргетыкаў трох краін: Польшчы, Беларусі і Украіны якое накіравана на сумесную ахову белага бусла і экалагічную адукацыю насельніцтва. На старонках выдання Вы пазнаёміцеся з асаблівасцямі экалогіі бусла, колькасцю і размеркаваннем у розніх краінах Еўропы, а таксама праблемамі, якія існуюць у жыцці гэтай птушкі і тым, як кожны з нас можа ёй дапамагчы.

Своеасаблівая „сацыяльнасць” буслоў у адносінах да чалавека накладвае на нас, людзей, як на істот больш разумных і прыстасаваных, адказнасць за захаванне гэтага віду. Беларусы любяць і паважаюць буслоў. За працяглы час суіснавання створана шмат міфаў, паданняў і легенд. Спадзяемся, што наша выданне, будзе спрыяць большаму збліжэнню польскага, украінскага, ды беларускага народаў у справе аховы навакольнага асяроддзя, дазволіць больш падрабязна пазнаёміцца з прыродай ды культураі брацкіх народаў.

Андрэй Абрамчук

Старшыня Брэсцкага абласнога аддзялення ГА „АПБ”

Ірэнэўш Калуга

Старшыня Прыродаахоўнага таварыства „Боцяні”

Андрэй Бакатэй

Старшыня Заходнеукраінскага арніталагічнага таварыства

I. Агульная інфармацыя пра белага бусла

Белы бусел (*Ciconia ciconia*) - птушка з атраду буслападобных (галенастых) сямейства бусліных (*Ciconiidae*). Сямейства складаецца з 5 родаў і 19 відаў, якія распаўсюджаны ў абодвух паўшар'ях. Бліжэйшым родзічам белага бусла з'яўляецца чорны бусел. Белы бусел - птушка даволі вялікая, у вышыню дасягае 80 сантыметраў, вага - ад 2,7 да 4,5 кілаграмаў, а размах крылаў дасягае 2 метраў. Адметнымі асаблівасцямі бусла з'яўляецца яго доўгія ногі, дзюба і шыя, а таксама афарбоўка - агульныя белы колер тулава, шыі і галавы, чорна-белыя крылы ды чырвоныя дзюба і ногі. Перабытаць гэтую птушку з якой іншай немагчыма! Пад час палёту ногі і шыю з дзюбай выцягвае і трымае прама. Белы бусел - гэта тыповы драпежнік, які харчуецца выключна жывёльнай ежай. У залежнасці ад мясцовасці, пары года ды ўмоваў надвор'я палюе на рыбу, амфібіяў, паўзуноў, млекакормячых (грызуноў і дробных насякомаедных), дажджавых чарвякоў, вялікіх насякомых (жукоў, конікаў), а часам нават на птушанят і яйкі птушак.

Часцей за ўсё буслы пасяляюцца ў сельскагаспадарчым ландшафце, дзе здабываюць сабе корм. Асабліва ў далінах рэк з вільготнымі лугамі, ля меліяраваных балот са шматлікай сеткай каналаў. Гнёзды будзе ў непасрэдным суседстве з чалавекам - у вёсках, значна радзей па-за іх межамі. Раней абсалютная большасць буслоў будавала свае гнёзды на дрэвах і дахах пабудоў. У апошнія дзесяцігоддзі аднак

выгляд птушак пад час палёту

Мал. Андрэй Абрамчук

у Беларусі, а таксама ў Польшчы, на Украіне ды і ў іншых краінах усё часцей буслы будууюць гнёзды на электрычных слупах і воданепорных вежах. Акрамя гэтага гнёзды буслоў можна сустрэць на стагах, кастрах дроваў, памятнаках-слупах, крыжах, комінах і інш.

Белы бусел - тыповы дальні мігрант. Што год дарослыя птушкі вандруюць на адлегласць да 9000 км. па-

між сваімі месцамі гнездавання ў Еўропе і месцамі зімоўкі ва ўсходняй і паўднёвай Афрыцы. З зімоўкі птушкі вяртаюцца на прыканцы сакавіка і амаль адразу займаюць і рамантуюць старыя гнёзды ці будууюць новыя. Палаваспеласці птушкі дасягаюць на 4-5 год жыцця і толькі тады ў першыню пачынаюць размнажацца. Першыя кладкі з'яўляюцца ў сярэдзіне красавіка. Звычайна кладка складаецца з 3-6 яек, якія насіваюць па чарзе абодва бацькі. Насіванне доўжыцца крыху больш за месяц (33-34 дні). Яшчэ амаль два месяцы (60-65 дзён) маладыя буслы знаходзяцца ў гняздзе пад доглядам бацькоў. На прыканцы ліпеня - пачатку жніўня яны пачынаюць пакідаць гнёзды. Да месц зімовак ва ўсходняй ды паўднёвай Афрыцы буслы пачынаюць адлятаць з сярэдзіны жніўня, утвараючы вялікія чароды. Такая чарада даволі доўгі час можа кружыцца над вёскай, нібыта развітваючыся з Радзімай.

Мал. Андрэй Абрамчук

II. Распаўсюджанне і лічэбнасць у Беларусі і Еўропе

Сучасны арыял распаўсюджання белага бусла ахоплівае большасць краін Еўропы - за выключэннем Скандынаўскага паўвострава і Брытанскіх востраваў, а таксама паўвостраў Малая Азія, Каўказ, Іран, паўночную частку Афрыкі. Ізалаваная папуляцыя існуе ў краінах Сярэдняй Азіі.

Пасля апошніх сусветных улікаў буслоў, якія адбыліся ў 2004-2005 гг., лічэбнасць сусветнай папуляцыі гэтага віду ацэнена ў 230 000 пар. У розных краінах Еўропы колькасць гняздуючых белых буслоў вельмі адрозніваецца. Напрыклад, у такіх краінах як Францыя, Італія, Данія гняздуе вельмі мала птушак, у апошніх двух 63 і 3 адпаведна. Больш за ўсё белых буслоў гняздуе ў Польшчы – **52 500**, Іспаніі – **33 217**, Украіне **30 000** і ў Беларусі – **20 342** пары. Такім чынам амаль палова сусветнай папуляцыі белага бусла гняздуе ў межах трох суседніх краін: Польшчы, Беларусі

і Украіны - разам гэта **103 842** пары. Менавіта гэтыя краіны нясуць найбольшую адказнасць за захаванне віду.

У 2004-2005 годзе ў Беларусі найбольшая колькасць белых буслоў гняздавала ў Берасцейскай вобласці – 5847, гэта амаль 1/3 беларускай папуляцыі і каля 2,5% сусветнай папуляцыі. Менавіта ў Берасцейскай вобласці вядомы найбольшыя канцэнтрацыі гнёзд буслоў у населеных пунктах: Дзівін – 29, Кажан-Гарадок – 28, Стахава – 24, Лахаўка – 23, Харок – 22 і інш. Цікавая калонія буслоў існавала ў вёсцы Бабінец (Пружанскі р-н), дзе на чатыры жылыя дамы прыходзілася 22 бусліныя сям'і. Большасць буслоў у вёсцы гняздавала на трох магутных таполях. На кожным з гэтых дрэў знаходзілася адпаведна 10, 8 і 6 гнёзд.

III. Пагрозы і праблемы

Белы бусел гняздуе побач з чалавекам і, здаецца, павінен прыстасаватца да такога суседства. Аднак, нажаль, яму, як і большасці іншых прадстаўнікоў фаўны, пагражае шэраг небяспечнасцяў, створаных чалавекам. Гэта знішчэнне месцаў прыгодных для палявання і гнездавання праз інтэнсіфікацыю сельскай гаспадаркі і пашырэнне плошчы ворыва, залясенне і зарастанне хмызняком адкрытых тэрыторый, вырубка старых вялікіх дрэў у населеных пунктах і змена характару пакрыцця дахаў. З аднаго боку, змяняеца кармавая база птушак альбо ўвогуле знікаюць прыдатныя для палявання тэрыторыі. З другога - птушкі змяняюць месцы пабудовы гнёзд часта на небяспечныя як для птушак, так і для чалавека. Менавіта апошнія сёння стварае найвялікшы канфлікт у адносінах бусла з чалавекам.

Яшчэ 40 гадоў таму амаль усе белыя буслы ў нашай краіне, за рэдкім выключэннем, будавалі свае гнёзды на дрэвах і дахах дамоў. Па-першае, не было іншых больш выгодных месц, а па-другое, старых вялікіх дрэў па вёсках і мястэчках

Фот. Андрэй Абрамчук

было шмат, а дахі скрозь былі саламяныя альбо гонтавыя, вельмі рэдка з бляхі альбо чарапіцы. Будаваць гнёзды на саламяных ці гонтавых стрэхах было вельмі зручна.

За апошнія 40 гадоў упадабанні буслоў значна змяніліся, і сёння большасць птушак у нашай краіне, а зрэшты і ў суседніх, будуюць свае гнёзды на электрычных слупах і воданепарных вежах. Адбылося гэта па

некалькіх прычынах: змяніўся матэрыял, якім сёння пакрываюць дахі - шыфер не самая зручная паверхня для мацавання гнязда, усё менш і менш становіцца вялікіх дрэваў у вёсках, але галоўнае, з'явіліся новыя больш прыдатныя гнездавыя апоры – воданепорныя вежы і электрычныя слупы. Калі гнездаванне на воданепорных вежах асаблівай шкоды не прыносіць ні буслам, ні чалавеку, дык гнездаванне на электрычных

Фот. Андрэй Абрамчук

ных слупах утварае шэраг праблем. Электрычны слуп, з пункту гледжання буслоў, вельмі зручнае месца для будовы гнязда: і вышыня адпаведная, і падлёт добры – нішто не перашкаджае, і мацаваць гняздо нескладана. Астатнія некалькі дзесяткаў годоў колькасць буслоў, гняздуючых на слупах, увесь час павялічвалася і, нажаль, будзе павялічвацца далей. Справа ў тым, што птушаняты, якія выхаваліся на слупе, для свайго ўласнага гнязда ў будучым таксама выбіруць электрычны слуп. Сёння ў Беларусі каля 25% белых буслоў будзе гнёзды на слупах, а ў Берасцейскай вобласці – болей за 30%. Гэта складае больш за 4300 гнёздаў.

Праблемы, якія ўзнікаюць з-за гнездавання буслоў на слупах ЛЭП, маюць двубаковы характар: гэта значыць шкодзяць і птушкам, і людзям. Птушкі гінуць ад паражэння электрычным токам пры кароткіх замыканнях, падчас калі ў людзей здараецца адключэнне электрычнасці, выкліканае аварыямі на лініях электраперадач, абрывамамі правадоў.

IV. Актыўная ахова белага бусла

У сувязі з тым, што амаль палова сусветнай папуляцыі белага бусла гняздуе ў межах Польшчы, Беларусі і Украіны, ад захавання гэтага віду ў нашых краінах залежыць яго захаванне ў сьвеце.

У Польшчы ўжо каля 15 гадоў рэалізуецца „**Праграма аховы белага бусла і пераўвільготненых тэрыторый**”. Гэтую праграму рэалізуе некалькі няўрадавых экалагічных арганізацый, сярод якіх Прыродаахоўнае таварыства „Vocian”. У рамках гэтай праграмы рэалізуюцца самыя разнастайныя праекты, накіраваныя на ахову і дапамогу белым буслам: ахоўваюцца месцы харчавання буслоў і гнёзды, праводзяцца адукацыйныя кампаніі, аказваецца дапамога раненым птушкам. Дзякуючы фінансавай падтрымцы шэрагу фондаў і ўдзелу спецыялістаў, а таксама актыўнасці сябраў арганізацый і простых жыхароў краіны атрымалася зрабіць вельмі шмат. У выніку

ў межах усёй краіны захавана больш за 10 000 гнёзд буслоў, арганізавана буйнамаштавая адукацыйная праграма, уратавана шмат параненых птушак, арганізавана міжнароднае супрацоўніцтва ў галіне аховы гэтага віду. У дзейнасці па захаванню белага бусла ў Польшчы ўдзельнічаюць мясцовыя органы ўлады, школы, дырэкцыі прыродаахоўных тэрыторый, энэргетычныя службы, прыватныя асобы і інш.

Фот. Ірэнэўш Калуга

Прыродаахоўнае таварыства „Боцян” з 1999 году каардынуе праграму аховы белага бусла ў межах Мазавецкага ваяводства. Галоўная мэта праграмы - дапамога тым бусліным сем’ям і гнёздам, існаванне якіх знаходзіцца пад пагрозай. У супрацоўніцтве з энэргетыкамі ўсталёўваюцца спецыяльныя платформы на слупах ЛЭП, дзе буслы зрабілі гняздо. Выконваецца абпілоўка галін дрэваў там, дзе яны перашкаджаюць птушкам падлятаць да гнезда. Часам усталёўваюцца асобныя слупы побач з разбураючыміся будынкамі. Таксама здараецца вылытваць маладых птушак са шнуркоў, што дарослыя прынеслі ў гняздо. Праводзіцца кальцаванне птушанят. Дзякуючы намаганням таварыства атрымалася адрамантаваць каля 2300 гнёзд у Мазавецкім ваяводстве. Вялікая ўвага надаецца ахове месцаў харчавання птушак праз стварэнне там ахоўваемых тэрыторый ці арэндаванне тэрыторый і падтрыманне іх у належным стане. На найбольш цэнных абшарах аказваецца падтрымка фермерам, накіраваная на развіццё кашэння і выпасанне жывёлы. Акрамя гэтага, каб утрымаць сукцэсію, ажыццяўляецца выдаленне дрэвава-хмызняковай расліннасці.

Вельмі важным кірункам дзейнасці з’яўляецца рэабілітацыя параненых птушак. Даволі часта здараюцца выпадкі, калі маладыя і дарослыя птушкі атрымліваюць пашкоджанні: паражэнне электрычным токам, вывіхі ці пераломы крылаў і ног і інш. Большасць з гэтых птушак, калі ім надаць неабходную дапамогу і падгадаваць некаторы час, зноў могуць вярнуцца да жыцця ў прыродзе, а некаторыя вельмі доўга могуць жыць у няволі. У Польшчы існуе некалькі дзесяткаў рэабілітацыйных цэнтраў па догляду за птушкамі. Што год у іх трапляе некалькі соцён параненых і аслабленых птушак. Каля 40% з іх вяртаецца ў прыроднае наваколле.

Выключна важным аспектам праграмы з’яўляецца экалагічная адукацыя і міжнароднае супрацоўніцтва, накіраванае на ахову белага бусла. З 2003 году прыродаахоўнае таварыства „Bocian” разам з Заходне-украінскім арніталагічным таварыствам рэалізуе міжнародную праграму па абмену вопытам аховы гэтага віду,

стварэнню шырокай кампаніі па ахове віду на Украіне. На сёняшні дзень вынікам супрацоўніцтва стала ўсталяванне больш за 600 платформ для буслоў на ўкраінскіх слупах ЛЭП, стварэнне больш за 300 школьных экалагічных клубаў па ўсёй Украіне, разпрацоўка адукацыйнай праграмы „Лелека”, міжнародныя абмены і семінары. У 2009 годзе да сумеснай працы па ахове белага бусла далучыліся экалагі і энэргетыкі з Беларусі.

V. Практычныя парады, ці як можа дапамагчы кожны

Вельмі часта людзі з асабістых прычын і на ўласны спосаб спрабуюць дапамагчы буслам: будуюць і ўсталёўваюць платформы, гадуюць буслянят, выпаўшых з гнязда, і інш. Варта сказаць некалькі слоў на гэты тэма, каб кожная дапамога была карыснай.

Што трэба рабіць, калі Вы...

- знайшлі параненую птушку?

Перш за ўсё трэба паказаць птушку ветэрынарнаму ўрачу. Пасля ўрачэбнага агляду і неабходнага лячэння птушку можна перадаць у бліжэйшы заапарк ці заалагічны куток. Неабходна быць вельмі ўважлівым, калі трымаеце і аглядаеце птушку, бо бусел сваёй доўгай і моцнай дзюбай можа даволі сурэзна параніць, асабліва беражыце вочы. У нашай краіне параненых птушак можна перадаць, напрыклад, у Гарадзенскі ці Мінскі заапарк альбо ў заалагічны куток Парка ім. 1 Мая ў г. Брэсце.

- сустрэлі бусла зімою?

Звычайна, на зіму буслы ляцяць увыврай, таму зімовыя спатканні з гэтай птушкай доволі рэдкія. Аднак здараецца, што па нейкіх прычынах буслы застаюцца зімаваць. Без дапамогі людзей такі бусел не мае шанса ператрываць зіму. Не існуе магчымасці схапіць здоровага, лятаючага бусла, таму, калі зімою вы сустрэліся з гэтай птушкай, паназірайце за ёй. Паспрабаваць схапіць птушку можна толькі тады, калі яна настолькі аслабне, што не зможа лятаць. Аб кожным выпадку сустрэчы буслоў з кастрычніка па люты варта пайнфармаваць сябраў Грамадскай арганізацыі „Ахова птушак Бацькаўшчыны” (тэлефон у Мінску: (017) 263 06 13).

- дарослыя птушкі выкінулі птушаня?

Праз якісь час пасля з’яўлення птушанят, здараецца, што дарослыя птушкі выкідаюць яйкі альбо малых. Часцей за ўсё датычыцца гэта птушанят, якія паводзяць сябе нетыпова. Адбываецца гэта таму, што па нейкіх прычынах бацькі не могуць пракарміць усіх птушанят. Тады вяртанне птушанят у гняздо не прыносіць жаданых вынікаў, бо дарослыя зноў іх выкідаюць. Самастойная спроба выхавання такіх птушанят часцей за ўсё заканчваецца для іх трагічна.

- разбурылася гняздо?

Часцей за ўсё гэта здараецца пад час навальніц. Калі ў гняздзе былі маладыя птушкі і яны засталіся жывымі, найлепш як мага хутчэй усталяваць платформу,

пакласці на яе рэшткі ад гнязда і падняць туды птушанят. У такім выпадку бацькі напэўна іх дакормяць. Калі няма такой магчымасці, то птушанят трэба перадаць у найбліжэйшы заапарк ці заалагічны куток.

- даволі дарослае птушаня не можа вярнуцца на гняздо?

Часам здараецца, што ўжо даволі дарослае птушаня пасля першага ў жыцці полёту апынаецца на зямлі і не здужае падняцца на гняздо. Калі паспрабаваць вярнуць яго ў гняздо, можна разлякаць птушанят, што ў ім засталіся. Найлепш аднесці птушаня да бліжэйшых мясцін, дзе палююць дарослыя птушкі (вільготны луг, балаціна). Тут ён сам альбо пры дапамозе бацькоў знайдзе сабе корм і адужэе.

- птушка заблыталася ў вяроўцы на гняздзе?

Вельмі часта здараецца, што маладыя птушкі заблытваюцца нагамі ў шнуркі, якія дарослыя прынеслі ў гняздо. У найгоршых выпадках гэта вядзе да калецтва птушкі. Але здараецца, што яны не атрымліваюць сурэзных пашкоджанняў, і своечасовая дапамога можа іх уратаваць. Таму, калі вы заўважылі, што ўсе птушаняты ўжо некалькі дзён як пакінулі гняздо, а адно застаецца, пайнфармуйце прыродаахоўныя службы.

Увага!

Транспартаваць птушку трэба ў картоннай скрынцы адпаведных памераў з адтулінамі для вентыляцыі, але каб птушка не магла стаяць. Ні ў якім выпадку не можна выкарыстоўваць для транспартыроўкі птушак разнастайныя мяшкі, тым больш поліэтыленавыя. Птушка можа папросту задыхнуцца. Калі па нейкім прычынам (бусел паранены, ці хворы) вам неабходна злавіць птушку, трэба хапаць яе спачатку за дзюбу, каб нейтралізаваць гэтую небяспечную зброю.

VI. Маніторынг папуляцыі

Кожныя 10 гадоў праводзіцца міжнародны перапіс белых буслоў. Такія перапісы адбываліся ў 1934, 1958, 1974, 1984, 1994-1995 і 2004-2005 гг. Беларусь у іх удзельнічае з 1974 году, і кожны наступны ўлік у нашай краіне быў больш дакладным. Аднак пад час апошняга перапісу не ўсе раёны краіны былі ахоплены ўлікамі. Наступны міжнародны перапіс белых буслоў адбудзецца ў 2014-2015 гадах. І Беларусь, і Польшча, і Украіна будуць у ім актыўна ўдзельнічаць. Запрашаем усіх жадаючых далучыцца да гэтай акцыі!

VII. Дапаможым буслам разам

Супольны праект Прыродаахоўнага таварыства „Боцян”, Заходне-украінскага арніталагічнага таварыства і Брэсцкага абласнога аддзялення ГА „АПБ” „Прыродаахоўныя арганізацыі і энэргетычныя службы Польшчы, Украіны і Беларусі разам дзеля захавання белага бусла” пачаўся на прыканцы 2009 году дзякуючы фінансавай падтрымцы *The Non-Governmental Organisations Fund Financial*

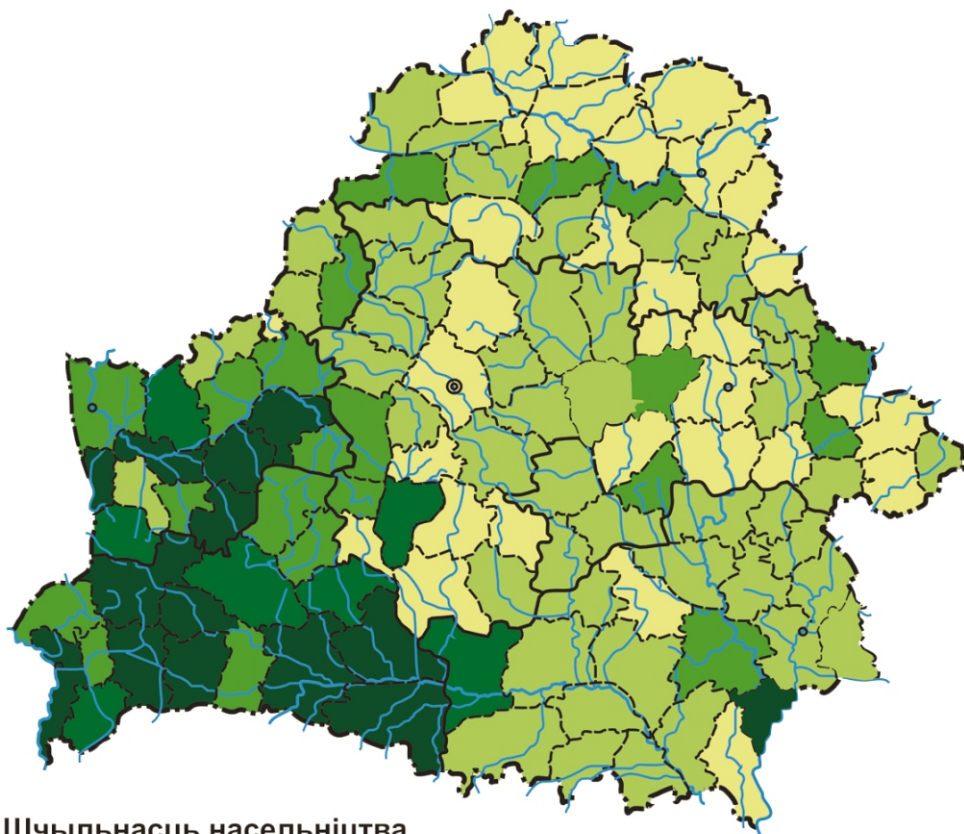
Mechanism i The Norwegian Financial Mechanism. У мэтах праекта стварэнне дакументальнага фільма а белым бусле і ператлумачэнне яго на 4 мовы, падрыхтоўка і друкаванне інфармацыйных брашур, прысвечаных беламу буслу і яго ахове ў Беларусі, Польшчы і Украіне, стварэнне інтэрнэт-старонкі, а таксама апрацаванне сумеснай стратэгіі аховы віда і акрэсленне неабходных дзеянняў, у тым ліку ў галіне экалагічнай адукацыі.

Адбыліся ўжо дзве сустрэчы прыродаахоўнікаў і энэргетыкаў трох краін. Пад час якіх энэргетыкі з Беларусі змаглі не толькі пачуць, але і на ўласныя вочы ўбачыць, як вырашаюцца праблемы буслоў і ЛЭП у Польшчы. Пазнаёміліся з досьведам украінцаў. Важным момантам семінару была магчымасць менавіта непасрэднай размовы паміж энэргетыкамі з трох краін, дзе існуе праблема буслоў і ЛЭП, знаёмства з досьведам суседзяў з першай крыніцы. Здаецца, беларускіх энэргетыкаў пераканваць у тым, што такая праблема існуе, непатрэбна. Была магчымасць аднак пераканацца, што гэтую праблему можна вырашыць карысна для ўсіх. Можна ўпэўнена сцвяржаць, што семінары не прайшлі дарэмна. Ужо на прыканцы першага спаткання былі абмеркаваны накірункі і магчымасці супрацоўніцтва ў гэтай галіне паміж беларускімі прыродаахоўнікамі і энэргетыкамі, сапраўды разам: для птушак і людзей!

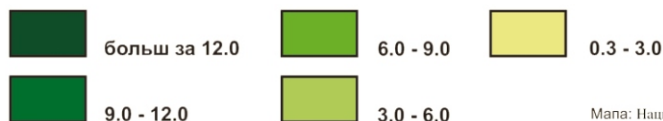

Фот. Андрэй Бакатэй

Размеркаванне шчыльнасці белага бусла ў Беларусі

Шчыльнасць насельніцтва
белага бусла *Ciconia ciconia*
(колькасць гнездавых пар на 100 км²)

Мапа: Нацыянальны Атлас Беларусі, 2002 г.

Выкарыстанная літаратура:

Бокотей А., Калуга І., Тишко П. Охорона білага лелекі – досвід Польшы і Украіны. - Седльце-Львів, 2004. – 16 с.

І. Калуга „Охрана белоруса белага”, 2009.

І. Э. Самусенка „СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПОПУЛЯЦИИ БЕЛОГО АИСТА (*Ciconia ciconia* L.) В БЕЛАРУСИ” Природные ресурсы: межведомственный бюллетень. - 2007. - № 4., 2007.

Фінансавая падтрымка нададзена Ісландыяй, Ліхтэнштэйнам ды Нарвегіяй з сродкаў Фінансавага Механізму Еўрапейскай Гаспадарчай Прасторы і Нарвежскага Фінансавага Механізму, а таксама з бюджэту Рэспублікі Польшча ў рамках сродкаў Фонду для грамадскіх арганізацый.

